

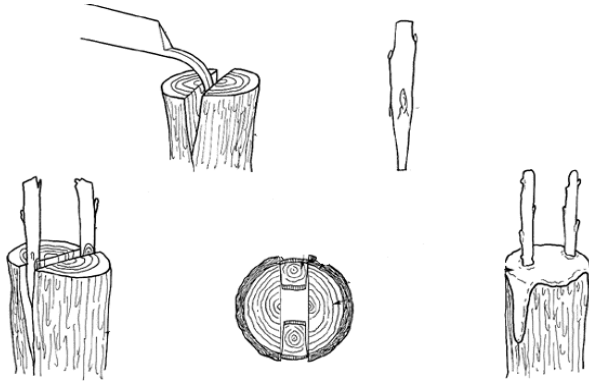
veya parafin ile kapatılması aşı başarısını artırır. Bu aşılama ustalık daha da önem kazanır.

Dilcikli İngiliz Aşısının Yapılışı

Kakma Aşısı: Sert çekirdekli meyve türlerinden kiraz aşılama yönteminde (yerinde aşı) yaygın olarak kullanılan kalem aşısıdır. Anaçta V şeklinde bir yer hazırlanır ve buraya uygun olacak şekilde hazırlanan kalem yerleştirilerek aşı bağlanır. Bu aşıda anacın fazla kalın olması istenmez.

Yarma Aşısı: Anacın kalın olduğu, yumuşak çekirdekli türlerde (elma, armut vb.) uygulaması tavsiye edilen ve çeşit değiştirme aşısı olarak bilinen bir aşılama metodudur. Her anaçta en fazla iki kalem takılabilir. Kalem ile anaç kabuk yara yerlerinin karşılıklı gelmesine özen gösterilmelidir.

Yarma Aşısının Yapılışı

Coban Aşısı: Anacın aşırı kalın olduğu aşılama yöntemlerinde kullanılan bir metottur. Kalemler kabukla odun dokusu arasında yerleştirilir ve bir anaçta kalınlığına göre üçten fazla kalem takılabilir. Anacın kabuğu aşırı kalın ise şekildeki gibi kesilir ve ince bir çivi ile çakılır. Daha sonra aşı macunu ile yara yerleri kapatılır.

Çoban Aşısının Yapılışı

Yapılan Aşılama Yöntemleri:

- uygun anacın ve metodun seçilmesi,
 - aşının zamanında yapılması
 - aşıyı usta elin yapması,
 - göz aşılarında dikkatli bağlama,
 - kalem aşılarında yara yerlerinin açıkta kalmaması,
- aşı başarısını arttıran başlıca unsurlardır.**

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.814 25 20 Faks: 0.226.814 11 46

Dr. Mehmet Emin AKÇAY

akcay11@mynet.com

<http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce>

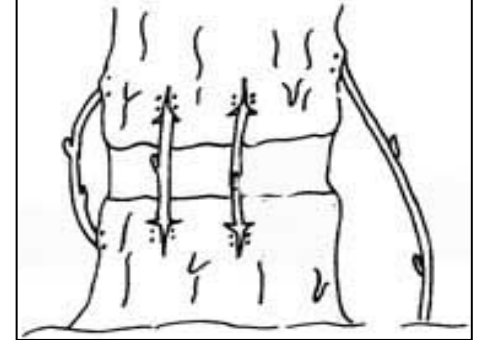

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

AŞI UYGULAMALARI

Dr. Mehmet Emin AKÇAY

YALOVA

GİRİŞ

Üretilmesi istenen bitkiden alınan vejetatif bir parçanın (kalemin veya sadece gözün) diğer bir bitki üzerine monte edilmesi olayına **AŞI** denir. Yeni bitkinin üst kısmını meydana getirecek olan bölüme **kalem** veya tek göz ihtiva ederse **aşı gözü**, alt kısmını ve kökünü veya gövdesini meydana getiren bölüme de **anaç** adı verilir. Bu işlem sonucunda iki bitki parçası birleşerek bir bitkiymiş gibi büyümelerine devam edeceklerdir. Aksi takdirde aşı uyuşmazlığı meydana gelir ve aşı tutmaz.

Uyuşmazlığın Bazı Belirtileri:

- Aşı noktasında kaynaşmanın olmaması yâda çok az meydana gelmesi.
- Ağaçların sağlığının iyi gitmemesi ve kısa ömürlü olmaları,
- Aşı noktasındaki şişkinlik (anaç ve kalemin farklı kalınlıkta olmaları), Kirazda sık sık oluşur fakat aşı uyuşmazlığı değildir.
- Aşılardan 2–3 yıl sonra aşı noktasından düzgün bir şekilde kırılma.

Aşırı Gerektiren Nedenlerden Bazıları:

- Tür ve çeşitlerden ismine doğru fidan üretimi,
- Büyük ağaçların çeşitlerini değiştirmek,
- İslah çalışmalarında zamandan kazanmak,
- Bazı anaçların özelliklerinden (Bodur anaçlar gibi) yararlanmak,
- Ağaçların zarar gören kısımlarının tamiri için aşı yapılır.

Aşılar Göz ve Kalem aşıları olarak iki şekilde uygulanırlar.

1. GÖZ AŞILARI

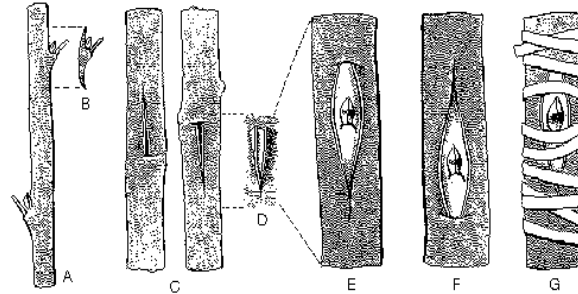
Altında odun dokusu bulunan veya bulunmayan küçük bir kabuk parçası ile bunun üzerindeki tek bir göz ile yapılan aşılaradır. Sadece yongalı göz aşısı metodunda, kabuk parçasının altında odun dokusu bulunur.

–Meyve ağacının kabuk verme zamanı yapılacak olan göz aşısı metodunu belirler.

Yapılış Zamanlarına Göre Göz Aşıları:

- Durgun göz aşısı (Ağustos–Eylül)
- Sürgün göz aşısı (Mayıs–Haziran)

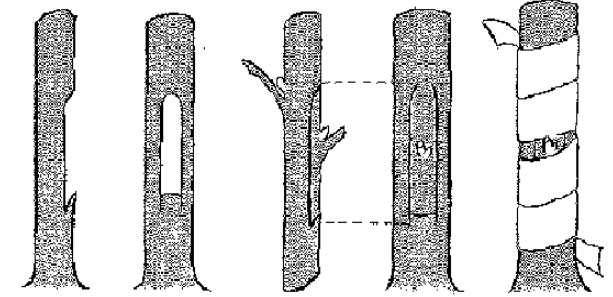
T Göz Aşısı: Genellikle fidan üretiminde ve anaç kalınlığı fazla olmayan (işaret parmağı kalınlığında) aşılmalarda tercih edilen bir yöntemdir. Toprakta 5–25 cm yükseklikte veya anacın ince dallarına uygulanır. Anaç T şeklinde kesilir, kalemden çıkartılan göz odunlu veya odunsuz olarak alınarak anaca yerleştirilir. Yağmurlu bölgelerde yağmur sularının açılan T içerisine girmemesi ve enfeksiyon meydana gelmemesi için ters T göz aşısı yapılır. Daha sonra hava almayacak şekilde rafya veya diğer aşı bağları ile aşı bağlanır. Macunlanmaya gerek yoktur. Aşı bağı 15 gün sonra açılır veya kesilir.

T ve Ters T Göz Aşısının Yapılışı

Yama Göz Aşısı: Dikdörtgen şeklinde bir kabuk parçasının anaçtan kesilip çıkarılması ve bunun yerine üzerinde bir göz bulunan ve çoğaltılacak çeşitten alınan aynı büyüklük ve şekildeki bir kabuk parçasının anaç üzerine yerleştirilmesidir. Genellikle T göz aşısının başarısız olduğu (Ceviz vb.) tür ve çeşitlerde uygulanır. Bu aşıda başarılı olmak için gece ve gündüz ısı farkının az olduğu dönemler seçilmelidir. Aşı çabuk yapılıp, çabuk bağlanmalıdır.

Yongalı Göz Aşısı: Bu aşı metodu ilkbaharda büyüme başlamadan önce veya yaz aylarında su noksanlığı veya başka bir sebeple büyümenin durduğu hallerde kabuğun odundan kolayca ayrılmadığı zamanlarda yapılır. En önemli nokta anaçta açılan bölüme yongalı gözün çok iyi yerleştirilmesi ve çok iyi bağlanmasıdır.

Yongalı Göz Aşısının Yapılışı

2. KALEM AŞILARI

Daha çok göz aşısı yapılamayacak kadar kalın olan anaçlara veya durgun T göz aşısı yapılmış fakat aşısı tutmamış olan kalın anaçlara yapılır. Yapılma zamanı ise anaca su yürümeden önce (Yarma aşı) veya su yürüdüktan hemen sonra (Çoban aşısı) ilkbaharda yapılır. Düzgün kesilmiş anaçla aynı titizlikte hazırlanan kalemlerin kombiyum bölgelerinin üstüne gelecek şekilde sıkıca temas ettirilmeleri sağlanır. Anaç ile kalem arasında bir bağlantı kurulması ile yeni bir bitki meydana gelir. Bu tür aşılar “**Kalem Aşısı**” adı verilir.

Dilcikli ve Dilciksiz İngiliz Aşısı: Göz aşısı başarı oranını düşük olduğu (İri gözlü; ceviz vb.) bazı türlerde uygulanan kalem aşısı yöntemidir. Bu yöntemde kalem ve anacın aynı kalınlıkta olması arzu edilir. Bazen dilcik yapılmadan da aşılama yapılır ve aşı tutar. Önemli olan anaç ve kalemin kambiyum (Yara yerlerinin) dokularının tam karşılaşmasıdır. Aşı yerinin bağlanması, kalemin uç kısmının ise imkânlar ölçüsünde aşı macunu